

ZBIGNIEW ĆWIAKAŁSKI I PIOTR R. GRACZYK

Zaskarżalność ostatecznych orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach dopingowych w postępowaniu przed sportowymi trybunałami/ /sądami arbitrażowymi

Ostatnie lata to okres bardzo szybkich i istotnych zmian w polskim prawie sportowym. Niedawne nowelizacje ustawy o sporcie, tj. odpowiednio z 23 lipca 2015 r.¹ oraz 7 lipca 2016 r.² spowodowały, w ciągu zaledwie roku, całkowitą rewolucję postępowania dyscyplinarnego w sporcie, zwłaszcza w aspekcie postępowania dyscyplinarnego w sprawach dopingowych.

Nie tylko przywrócono Trybunałowi Arbitrażowemu ds. Sportu przy PKOl ustawową podstawę działania w sprawach dyscyplinarnych, ale przede wszystkim odebrano związkom sportowym uprawnienie do stanowienia reguł dyscyplinarnych dotyczących doping w sporcie i przekazano je w całości Komisji do Zwalczenia Doping w Sporcie. Oczywiście wskazane zmiany ustaw o sporcie miały też bardzo duże znaczenie dla kwestii zaskarżalności ostatecznych orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach dopingowych.

---

¹ Ustawa o zmianie ustawy o sporcie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 23 lipca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1321).

² Ustawa o zmianie ustawy o sporcie z dnia 7 lipca 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1171).

Przed dokonaniem szczegółowej analizy procedur odwoławczych konieczne jest krótkie przedstawienie najważniejszych organów, które biorą udział w dyscyplinarnych postępowaniach dopingowych i mają kluczowe znaczenie dla tematu niniejszego referatu.

1. Trybunał Arbitrażowy do spraw Sportu z siedzibą w Lozannie

Naczelne miejsce wśród organów odwoławczych w zakresie spraw dyscyplinarnych, nie tylko w sprawach dotyczących dopingu, zajmuje Trybunał Arbitrażowy do spraw Sportu – CAS (*Court of Arbitration for Sports*), z siedzibą w Lozannie w Szwajcarii.

Jest to międzynarodowy sąd arbitrażowy rozstrzygający jako najwyższa instancja odwoławcza spory dotyczące sportu. Zasiada w nim ponad 300 arbitrów z całego świata wybieranych na odnawialne 4-letnie kadencje. Arbitrzy powoływani są przez ICAS (Międzynarodową Radę Arbitrażową ds. Sportu). ICAS składa się z 20 członków wybieranych m.in. przez międzynarodowe związki i federacje sportowe oraz MKOL.

CAS powstał przy Międzynarodowym Komitecie Olimpijskim w 1984 roku. Na początku lat 90., w efekcie orzeczenia Szwajcarskiego Trybunału Federalnego w sprawie Elmara Gundela³, uniezależnił się finansowo i organizacyjnie od jakichkolwiek instytucji sportowych, co znacząco zwiększyło jego autorytet i spowodowało, że coraz więcej federacji sportowych zaczęło uznawać jurysdykcję CAS, wprowadzając odpowiednie klauzule arbitrażowe do swoich statutów.

Do obowiązków CAS należy obecnie m.in. rozwiązywanie sporów w drodze zwyczajnych procedur arbitrażowych oraz

---

³ Wyrok Trybunału Federalnego Szwajcarii z 15 marca 1993 r., *Gundel v La Fédération Equestre Internationale*, BGE 119 II 271.

rozpatrywanie odwołań od decyzji i orzeczeń wydanych przez organy międzynarodowych federacji i krajowych związków sportowych w zakresie, jaki jest przewidywany przez ich statuty, regulaminy bądź porozumienia z tymi organizacjami. Postępowania odwoławcze stanowią dzisiaj zdecydowaną większość spośród wszystkich postępowań.

Jurysdykcję Trybunału w sprawach dopingowych uznają obecnie wszystkie krajowe związki olimpijskie i międzynarodowe federacje olimpijskie.

2. Trybunał ds. Sportu przy PKOl

Trybunał ds. Sportu przy PKOl rozpoczął działalność 17 listopada 1994 roku. W skład Trybunału wchodzi 24 arbitrów powoływanych na 4-letnie kadencje przez Zarząd PKOl. Początkowo kompetencje Trybunału ograniczały się do rozpoznawania skarg na decyzje dyscyplinarne lub regulaminowe właściwych organów polskich związków sportowych jedynie na zasadach określonych w statutach polskich związków sportowych. Dopiero w 2001 roku kompetencje Trybunału zostały rozszerzone o rozpoznawanie skarg na decyzje dyscyplinarne lub regulaminowe, niezależnie od tego czy przepisy wewnątrzwiązkowe dopuszczały możliwość rozpoznawania tych skarg przez Trybunał.

W 2010 roku Trybunał utracił ustawową kompetencję do rozpoznawania sporów wynikających z zaskarżania decyzji regulaminowych i dyscyplinarnych związków sportowych, za wyjątkiem sytuacji, w których kompetencja Trybunału wynikała z wewnętrznych przepisów statutowych związków sportowych lub zgodnej woli stron poddania sprawy pod osąd Trybunału.

Bardzo istotne zmiany dotyczące Trybunału pojawiły się w nowelizacji ustawy o sporcie z 23 lipca 2015 roku (wejście w życie 22 września 2015 r.), w której uregulowano sytuację

prawną Trybunału, jego najważniejsze kompetencje oraz podstawowe zasady funkcjonowania – Trybunał odzyskał ustawową kompetencję do rozstrzygania sporów wynikających z zaskarżenia ostatecznych decyzji dyscyplinarnych polskich związków sportowych.

3. Przykłady innych sądów arbitrażowych

a) Polska

W Polsce powołano do istnienia również inne sportowe sądy arbitrażowe. 17 polskich związków sportowych zamieściło w swoich statutach regulacje dotyczące powołania sądu polubownego działającego przy związku. W zdecydowanej większości ustanowienie sądu polubownego w ramach danego polskiego związku sportowego jest fakultatywne.

W przypadku Polskiego Związku Piłki Nożnej (art. 13 § 1 lit. d Statutu PZPN⁴) ustanowienie stałego sądu polubownego związkowy prawodawca uznał za obowiązkowe. Piłkarski Sąd Polubowny jest powołany do rozpoznawania wszelkich sporów majątkowych lub sporów o prawa niemajątkowe, mogących być przedmiotem ugody.

Piłkarski Sąd Polubowny, podobnie zresztą, jak inne związkowe sportowe sądy arbitrażowe, nie jest uprawniony do przeprowadzania kontroli decyzji organizacji sportowych podjętych w postępowaniu dyscyplinarnym (zwłaszcza dotyczącym dopingu) i wewnątrzorganizacyjnym, przewidzianym przez inne przepisy związkowe lub klubowe.

---

⁴ https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/47-Statut%20Polskiego%20Zwi%C4%85zku%20Pi%C5%82ki%20No%C5%BCnej.pdf – link aktywny 24 listopada 2016.

b) Zjednoczone Królestwo

Dla porównania wskazać można, że w Wielkiej Brytanii instytucją zajmującą się rozpatrywaniem sporów dotyczących sportu jest *Sport Resolutions* – niezależny organ sportowy z siedzibą w Londynie.

Za prowadzenie polityki antydopingowej zgodnej ze światowym kodeksem antydopingowym na poziomie krajowym odpowiada Narodowa Komisja Anty-dopingowa (*National Anti-Doping Panel*), działająca w ramach *Sport Resolutions*. Komisja ta to faktycznie niezależny trybunał odpowiedzialny za orzekanie w sporach antydopingowych w Wielkiej Brytanii. Zasiada w niej 11 osób z wykształceniem prawniczym oraz 10 ekspertów w zakresie nauki i medycyny sportowej oraz sportu profesjonalnego.

4. Światowa Agencja Antydopingowa oraz Komisja do Zwalczenia Dopingu w Sporcie

a) WADA (*World Anti-Doping Agency*)

Światowa Agencja Antydopingowa została utworzona 10 listopada 1999 r. przy Międzynarodowym Komitecie Olimpijskim, aby promować i koordynować walkę z dopingiem w sporcie. Jest to międzynarodowa, niezależna fundacja z siedzibą w Montrealu w Kanadzie, finansowana przez ruchy sportowe i rządy całego świata. Jej działania koncentrują się na prowadzeniu badań naukowych, edukacji i monitorowaniu przestrzegania Światowego Kodeksu Antydopingowego. W Zarządzie Fundacji zasiada 38 członków, powoływanych na 3-letnie kadencje. 19 z nich jest przedstawicielami MKOl, a pozostałych 19 rządów krajowych. Na kontynencie europejskim Rada Europy oraz Unia Europejska jest odpowiedzialna

za wyznaczenie spośród państw członkowskich 6 reprezentantów szczebla ministerialnego.

b) Komisja do Zwalczenia Dopingu w Sporcie

W 1988 roku powołano Komisję Antydopingową, która w 1993 roku została przekształcona w Komisję do Zwalczenia Dopingu w Sporcie. KdZDwS jest organem ustawowym. Obecnie prawną podstawą jej działania jest przede wszystkim art. 44 ustawy o sporcie. Jest to najważniejszy na szczeblu krajowym organ uprawniony i zobowiązany do prowadzenia wykazu substancji i metod zabronionych, przeprowadzania kontroli antydopingowych i prowadzenia badań wspierających zwalczenie doping w sporcie.

KdZDwS jest organizacją odpowiedzialną za przyjmowanie i wprowadzanie przepisów antydopingowych, biorącą udział w realizacji antydopingowych postępowań dyscyplinarnych, nadzorowaną i finansowaną przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Od wejścia w życie nowelizacji ustawy o sporcie z dnia 7 lipca 2016 r. KdZDwS przysługuje wyłączna kompetencja do ustanawiania reguł dotyczących doping w sporcie.

Przewodniczącego oraz 10 Członków Komisji mianuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Przewodniczącym KdZDwS jest obecnie prof. dr hab. Jerzy Smorawiński.

Komisja, wykonując swoje zadania, ściśle współpracuje z WADA. Podstawowym celem tej współpracy jest ujednoczenie zasad zwalczenia doping w sporcie.

5. Dyscyplinarne sprawy dopingowe w sporcie

W celu dokonania analizy zagadnienia zaskarżalności ostatecznych decyzji dyscyplinarnych dotyczących doping w sporcie,

w pierwszym rzędzie konieczne jest ustalenie zakresu spraw, które tworzą zbiór spraw dopingowych w sporcie.

Na podstawie brzmienia odpowiednich regulacji ustawy o sporcie, w szczególności art. 13 ust. 1 pkt 2, art. 44 ust. 5 pkt 4 oraz art. 45e należy przyjąć, że sprawa dotycząca doping jest w istocie sportową sprawą dyscyplinarną, której przedmiotem jest doping w rozumieniu art. 43 ust. 1 i 2 ustawy o sporcie.

Definicja doping zawarta w ustawie o sporcie jest definicją przejętą w zasadzie wprost ze Światowego Kodeksu Antydopingowego (art. 1 i 2 ŚKA), wyróżniającą zamknięty katalog zachowań uznanych za doping w sporcie, takich jak obecność substancji zabronionej, jej metabolitów lub markerów w próbce fizjologicznej zawodnika, użycie lub usiłowanie użycia przez zawodnika substancji zabronionej lub metody zabronionej itd.

Wysoki poziom szczegółowości definicji z art. 43 ust. 1 i 2 ustawy o sporcie w zasadzie pozwala na ściśle i bezproblemowe oddzielenie spraw dyscyplinarnych dotyczących doping od zwykłych spraw dyscyplinarnych.

Decyzję ustawodawcy o zachowaniu aktualności ustawowej definicji doping i jej pełnej zgodności z definicją stosowaną w Światowym Kodeksie Antydopingowym należy ocenić jako słuszną i celową. Pozwala to bowiem na uniknięcie niepotrzebnych rozbieżności i wątpliwości.

6. Podstawowe zbiory przepisów dot. zwalczania doping w sporcie

Odpowiedzialność dyscyplinarną za stosowanie doping w sporcie w Polsce, w tym również kwestię zaskarżalności ostatecznych orzeczeń w tym zakresie, regulują dwa podstawowe zbiory przepisów:

a) Światowy Kodeks Antydopingowy

Światowy Kodeks Antydopingowy⁵ (*World Anti-Doping Code* dalej również jako „ŚKA”) jest najważniejszym zbiorem przepisów z punktu widzenia zwalczania dopingu w sporcie. Jego celem jest harmonizacja zasad antydopingowych i regulacji w obrębie organizacji sportowych na całym świecie. Stanowi on kompletny zbiór reguł określających m.in. definicję dopingu, zasady postępowania przed organami dyscyplinarnymi oraz kary za naruszenie przepisów antydopingowych. ŚKA jest aktem prawnym *sui generis* – zawarto w nim normy z pogranicza prawa prywatnego i publicznego.

Zgodnie z Międzynarodową konwencją o zwalczaniu dopingu w sporcie, sporządzoną w Paryżu 19 października 2005 r.⁶, państwa strony (w tym Polska – ratyfikacja Konwencji nastąpiła 28 grudnia 2006 r.) zobowiązały się w szczególności do przestrzegania zasad ŚKA jako podstawy działań mających na celu zwalczanie dopingu.

b) Polskie Przepisy Antydopingowe

Polskie Przepisy Antydopingowe⁷ (dalej również jako „PPA”) zawierają regulacje dotyczące między innymi zarządzania badaniami antydopingowymi, sankcji za stosowanie dopingu oraz antydopingowych postępowań dyscyplinarnych. Więk-

---

⁵ World Anti-Doping Code, ver. 4 z 1 stycznia 2015 r., <https://wada-main-prod.s3.amazonaws.com/resources/files/wada-2015-world-anti-doping-code.pdf> – link aktywny w dniu 25 listopada 2016 r.

⁶ Międzynarodowa konwencja o zwalczaniu dopingu w sporcie z dnia 19 października 2005 r., sporządzona w Paryżu (Dz. U. 2007 Nr 142, poz. 999).

⁷ Przepisy antydopingowe Komisji do Zwalczania Dopingu w Sporcie, wersja 2.1. z dnia 23 października 2014 r. ze zmianami z dnia 8 sierpnia 2016 r., http://antydoping.pl/pl/prawo/modelowe_reguly_antydopingowe – link aktywny w dniu 25 listopada 2016 r.

szość polskich przepisów antydopingowych została opracowana na podstawie Światowego Kodeksu Antydopingowego. Zgodnie z art. 20.5 PPA, przepisy te zostały przyjęte zgodnie z obowiązującymi postanowieniami ŚKA i są interpretowane w sposób zgodny z jego przepisami.

Celem implementacji polskiej wersji kodeksu jest ujednoczenie regulacji antydopingowych obowiązujących w postępowaniu przed Komisją do Zwalczania Dopingu w Sporcie oraz osiągnięcie pełnej zgodności ze Światowym Programem Antydopingowym.

Polskie Przepisy Antydopingowe są wydawane i zmieniane przez KdZDwS. Po wejściu w życie nowelizacji ustawy o sporcie z 7 lipca 2016 r., PPA obowiązują z mocy ustawy wszystkie polskie związki sportowe.

7. Postępowanie dyscyplinarne prowadzone przed Panelem Dyscyplinarnym przy KdZDwS

Mając na względzie, iż w obecnym stanie prawnym PPA regulują uniwersalną procedurę rozstrzygnięcia dyscyplinarnych spraw dopingowych w sporcie, warto przedstawić zarys postępowania przed Panelem Dyscyplinarnym przy KdZDwS.

Dopingowe sprawy dyscyplinarne rozpoznawane przed KdZDwS są rozstrzygane przez Panele Dyscyplinarne I i II instancji, zgodnie z art. 8 PPA. Panel Dyscyplinarny jest samodzielnym organem i działa niezależnie od organów KdZDwS i Biura KdZDwS, a jego członkowie zobowiązani są do zachowania bezstronności.

Członkowie Paneli Dyscyplinarnych są powoływani przez Komisję na trzyletnie kadencje (zgodnie z art. 8.1.5 PPA, choć Regulamin Panelu Dyscyplinarnego z 25 marca 2015 r. wskazuje, że kadencja

trwa dwa lata – § 2 ust. 6⁸). Panel składa się z 10 członków, po pięciu w każdej z instancji. Zarówno Panel I, jak i II instancji orzeka w składzie trzyosobowym, wyznaczanym do rozpoznania konkretnej sprawy przez Przewodniczącego Panelu danej instancji.

Członkiem Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS może zostać osoba, która wykonuje zawód w dziedzinie: medycyny, sportu, etyki, biologii lub prawa i daje rękojmię prawidłowego wykonywania zadań. Przynajmniej połowa członków Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS musi się legitymować wykształceniem wyższym z zakresu nauk prawnych.

Szczegółowe zasady funkcjonowania, tryb postępowania oraz organizację Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS I i II instancji określa regulamin Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS.

Orzeczenie wydane przez Panel Dyscyplinarny II instancji stanowi ostateczne orzeczenie dyscyplinarne.

8. Właściwość sportowych trybunałów arbitrażowych w zakresie zaskarżalności ostatecznych orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach dopingowych i warunki zaskarżalności

Procedura wnoszenia odwołań od dopingowych decyzji dyscyplinarnych różni się w zależności od tego, czy sprawa dotyczy zawodnika klasy międzynarodowej, lub międzynarodowego wydarzenia sportowego, czy też zawodników klasy krajowej lub innych osób.

---

⁸ Regulamin Panelu Dyscyplinarnego przy Komisji do Zwalczenia Doping w Sporcie z dnia 25 marca 2015r. – <http://www.antydoping.pl/upload/2015/Regulamin%20Panelu%20Dyscyplinarnego%20przy%20KdZDwS.pdf> – link aktywny w dniu 28 listopada 2016 r.

a) Odwołania dotyczące zawodników klasy międzynarodowej lub międzynarodowych wydarzeń sportowych

Zawodnicy klasy międzynarodowej to zawodnicy uczestniczący w sporcie na szczeblu międzynarodowym zgodnie z definicją każdej Federacji Międzynarodowej, zgodnej z Międzynarodowym Standardem Badań i Śledztw⁹. Każda Federacja Międzynarodowa ma prawo ustalać własne kryteria określające zawodników klasy międzynarodowej.

Zgodnie z art. 13.2.1 PPA w sprawach związanych z uczestnictwem w międzynarodowych wydarzeniach sportowych lub w przypadkach dotyczących zawodników klasy międzynarodowej od decyzji Panelu Dyscyplinarnego I Instancji przy KdZDwS przysługuje odwołanie do Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS II instancji, a następnie do CAS. Decyzje CAS są ostateczne i wiążące.

**Odwołania dot. zawodników klasy krajowej lub innych osób
zgodnie z art. 13.2.1 PPA:**

I Instancja Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS

II Instancja Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS

Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu (CAS)

⁹ Międzynarodowy Standard Badań i Śledztw Światowego Kodeksu Antydopingowego – wersja obowiązująca od 1 stycznia 2015 r. – http://www.antydoping.pl/pl/prawo/standardy_miedzynarodowe – link aktywny w dniu 29 listopada 2016 r.

Zarówno według PPA (art. 13.2.3), jak i Światowego Kodeksu Antydopingowego w przypadkach odwołań dotyczących zawodników klasy międzynarodowej bądź międzynarodowych wydarzeń sportowych odwołanie do CAS mają prawo złożyć:

- a) zawodnik lub inna osoba będąca przedmiotem zaskarżanej decyzji,
- b) druga strona sprawy, której dotyczy decyzja,
- c) właściwa Federacja Międzynarodowa,
- d) KdZDwS i Krajowa Organizacja Dopingowa w kraju zamieszkania, którego osoba jest posiadaczem obywatelstwa lub posiadaczem licencji, w szczególności Polski Związek Sportowy,
- e) odpowiednio Międzynarodowy Komitet Olimpijski lub Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, gdy decyzja może mieć skutki związane z Igrzyskami Olimpijskimi lub Igrzyskami Paraolimpijskimi (w tym z decyzjami dotyczącymi prawa do uczestnictwa w Igrzyskach Olimpijskich lub Igrzyskach Paraolimpijskich),
- f) WADA.

WADA przysługuje dodatkowe prawo do wniesienia odwołania zgodnie z Artykułem 13.1.3. Jeśli żadna ze stron nie postanowiła złożyć odwołania od ostatecznego orzeczenia wydanego na przykład przez Panel I Instancji przy KdZDwS, WADA może bezpośrednio odwołać się CAS.

Oznacza to, że jeśli Panel Dyscyplinarny KdZDwS wydał orzeczenie w I instancji, od którego żadna ze stron nie wniosła odwołania do II instancji Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS, WADA może odwołać się bezpośrednio do CAS, bez konieczności odwoływania się do Panelu Dyscyplinarnego II instancji przy KdZDwS. Termin odwołania do CAS wynosi 21 dni od daty otrzymania orzeczenia przez stronę wnoszącą odwołanie.

Dodatkowo, CAS wydając orzeczenie, nie musi brać pod uwagę orzeczenia wydanego przez Panel Dyscyplinarny KdZ-DwS czy inny organ, od którego wnoszone jest odwołanie. Postępowanie przed CAS prowadzone jest *de novo*, dlatego też wcześniejsze rozpatrzenie sprawy nie ma znaczenia. Zakres oceny CAS nie jest ograniczony – CAS rozpoznaje wszystkie zagadnienia istotne dla sprawy (art. 13.1.1. PPA).

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 13.1. PPA zaskarżenie orzeczenia dopingowego nie powoduje zawieszenia jego wykonania, chyba że organ odwoławczy postanowi inaczej.

b) Odwołania dotyczące zawodników klasy krajowej lub innych osób

Zawodnicy klasy krajowej to zawodnicy konkurujący w zawodach szczebla krajowego zgodnie z definicją krajowej niezależnej organizacji antidopingowej, tj. KdZDwS.

Odwołania dot. zawodników klasy krajowej lub innych osób zgodnie z art. 13.2.2 PPA:

I Instancja Panelu Dyscyplinarnego KdZDwS

II Instancja Panelu Dyscyplinarnego KdZDwS

Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl

W przypadku odwołań dotyczących zawodników klasy krajowej lub innych osób od orzeczenia wydanego przez Panel Dyscyplinarny przy KdZDwS I instancji przysługuje odwołanie do

Panelu Dyscyplinarnego przy KdZDwS II instancji, a następnie do Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOl. W art. 13.2.2 PPA wskazano podstawowe zasady postępowania przed Trybunałem w sprawach dopingowych, pozostawiając Trybunałowi (a w zasadzie PKOl) pełną swobodę uregulowania procedury w pozostałym zakresie.

Zgodnie z art. 13.2.2.1.2 PPA osoby powołane w skład organu odwoławczego nie mogły być uprzednio w żaden sposób zaangażowane w sprawę. W celu uczynienia zadość wskazanemu wymogowi, 20 maja 2016 r. Rada Trybunału przyjęła wytyczne dotyczące konfliktu interesów w sprawach rozpoznawanych przez Trybunał. Przyjęte wytyczne w sposób kompleksowy wskazują źródła potencjalnych konfliktów interesów i mają na celu zapewnienie pełnej bezstronności członków składów orzekających¹⁰.

KdZDwS ma prawo przystąpić do postępowania i uczestniczyć w rozprawach Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOl w sprawach o naruszenie przepisów antydopingowych jako strona.

Federacja Międzynarodowa lub Polski Związek Sportowy, Polski Komitet Olimpijski i WADA, jeśli nie są stroną postępowania mają prawo uczestniczenia w rozprawach prowadzonych przed organem odwoławczym szczebla krajowego w roli obserwatora.

Rozprawy prowadzone przed Trybunałem, zgodnie z art. 13.2.2.1.7 PPA, powinny być przeprowadzone jak najszybciej, najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od daty orzeczenia wydanego przez Panel Dyscyplinarny II instancji przy KdZDwS. Zgodnie z Zaleceniami dotyczącymi sprawności postępowania, wydanymi

---

¹⁰ Wytyczne Rady Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOl dotyczące konfliktu interesów w sprawach rozpoznawanych przez Trybunał z 20 maja 2016 r., <http://trybunalsport.pl/userfiles/download/1002.pdf> – link aktywny 25 listopada 2016 r.

2 czerwca 2016 r. przez Sekretarza Trybunału¹¹, sprawy w Trybunale, w przypadkach niewymagających prowadzenia skomplikowanego postępowania dowodowego, winny być rozstrzygane w ciągu 30 dni od dnia wyznaczenia zespołu orzekającego.

W przypadkach określonych w Artykule 13.2.2 PPA, a więc w przypadkach odwołań dotyczących zawodników klasy krajowej, odwołanie do krajowych organów odwoławczych, czyli do Trybunału ds. Sportu przy PKOl, mają prawo złożyć:

- a) zawodnik lub inna osoba będąca przedmiotem zaskarżanej decyzji,
- b) druga strona sprawy, której dotyczy decyzja,
- c) właściwa Federacja Międzynarodowa,
- d) KdZDwS oraz Krajowa Organizacja antydopingowa właściwa ze względu na miejsce zamieszkania osoby, w szczególności Polski Związek Sportowy,
- e) Międzynarodowy Komitet Olimpijski lub Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski, gdy decyzja może mieć skutki związane z Igrzyskami lub Igrzyskami Paraolimpijskimi,
- f) WADA.

Termin na wniesienie odwołania do Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOl, wynosi 21 dni od daty otrzymania orzeczenia przez stronę wnoszącą odwołanie.

Orzeczenie wydane przez Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl jest ostateczne. Odwołanie od tego orzeczenia do CAS, zgodnie z PPA oraz Światowym Kodeksem Antydopingowym (art. 13.2.2) może złożyć jedynie WADA, Międzynarodowy

---

¹¹ Zalecenia dla przewodniczących zespołów orzekających Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim dotyczące sprawności postępowania, wydane przez Sekretarza Trybunału 2 czerwca 2016 r., http://trybunalsport.pl/userfiles/download/n_1003.pdf – link aktywny 25 listopada 2016 r.

Komitet Olimpijski, Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski oraz właściwe Federacje międzynarodowe. Trybunał nie jest jednak obowiązany do informowania powyższych podmiotów o treści wydawanych orzeczeń, chyba że występowały one w sprawie w charakterze strony.

**Odwołania dot. zawodników klasy krajowej
lub innych osób – art. 13.2.3 PPA:**

Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl

CAS

Podmioty uprawnione:

WADA, Międzynarodowy Komitet Olimpijski,
Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski oraz
właściwie Federacje międzynarodowe

Na złożenie odwołania do CAS WADA przysługuje 21 dni, licząc od ostatniego dnia, w którym to dowolna strona sprawy miała prawo złożyć odwołanie lub 21 dni od otrzymania przez WADA pełnych akt dotyczących orzeczenia.

Jeżeli w konkretnym przypadku Panel Dyscyplinarny przy KdZDwS lub Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl nie wyda orzeczenia w sprawie naruszenia przepisów antydopingowych w terminie określonym przez WADA, WADA może wnieść odwołanie bezpośrednio do CAS, tak samo jak w sytuacji gdyby panel dyscyplinarny przy KdZDwS lub Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl stwierdził brak naruszenia przepisów do-

pingowych. Jednakże biorąc pod uwagę różne okoliczności każdej sprawy dotyczącej naruszenia przepisów antydopingowych, nie jest możliwe ustalenie dokładnego czasu na wydanie orzeczenia zanim WADA wniesie odwołanie bezpośrednio do CAS. Wskazany w art. 13.2.2.1.7 PPA trzymiesięczny termin może jednak stanowić istotną wskazówkę w tym zakresie.

8a. Odwołania dotyczące zawodników klasy krajowej – przykład

Celem zilustrowania powyższych, skomplikowanych procedur, warto posłużyć się przebiegiem jednej z ciekawszych spraw rozpoznawanych przez Trybunał.

W sprawie ukarany zawodnik był sztangistą, który w 2012 r. na Mistrzostwach Polski poddany został kontroli antydopingowej. Próbka pobrana od zawodnika została przebadana przez akredytowane laboratorium WADA w Warszawie, które stwierdziło obecność amfetaminy, znajdującej się na liście substancji zabronionych.

W związku z naruszeniem przepisów antydopingowych zawodnik został zawieszony przez Komisję Dyscyplinarną i Antydopingową PZPC na okres sześciu miesięcy.

Skargę do Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOl od wskazanego powyżej orzeczenia PZPC złożyła WADA, kwestionując orzeczenie w zakresie kary, stojąc na stanowisku, że zawodnik powinien zostać zawieszony na podstawie art. 10.2 przepisów antydopingowych na okres dwóch lat.

Mimo iż Trybunał ds. Sportu przy PKOl uznał, że odwołanie złożone przez WADA nie zasługuje na uwzględnienie, WADA na podstawie art. 13.2.3 miała prawo złożyć odwołanie bezpośrednio do CAS.

Skład orzekający CAS ustalił, że naruszone zostały przepisy antydopingowe oraz że WADA działała w sposób słuszny, wnosząc odwołanie bezpośrednio do CAS. Zawodnik został zdyskwalifikowany na okres dwóch lat, na poczet których zaliczono odbyte już sześć miesięcy kary.

9. Możliwość zaskarżenia orzeczeń do sądów powszechnych – aktualny stan prawny

Sprawy dopingowe zawisłe zarówno przed CAS, jak i Trybunałem Arbitrażowym przy PKOl, są w istocie rozstrzygane na podstawie zapisu arbitrażowego. Zawodnicy przystępując do określonego związku sportowego, akceptują przepisy ŚKA oraz PPA, które zakładają rozstrzyganie sporów dopingowych przez CAS lub Trybunał.

Mając na względzie powyższe, należy uznać, że orzeczenia wydawane przez Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl podlegają przepisom części piątej KPC (art. 1154-1217 KPC). W szczególności istnieje więc możliwość zaskarżenia orzeczeń w trybie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego (art. 1205 i nast. KPC). Wskazana skarga dopuszczalna jest jednak wyłącznie w enumeratywnie wskazanych przypadkach¹².

Skargę o uchylenie wyroku Trybunału, zgodnie z art. 1208 § 1 KPC wnosi się do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Od orzeczenia wydanego w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku Trybunału przysługuje skarga kasacyjna. Możliwe jest również złożenie wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w przedmiocie uchylenia wyroku Trybunału, jak również stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku wydanego w tym przedmiocie (art. 1208 § 3 KPC).

¹² Por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2014 r., sygn. akt III PK 47/14, OSNAPiUS 2016 nr 7, poz. 85.

Orzeczenia CAS podlegają z kolei analogicznej kontroli dokonywanej przez odpowiednie sądy szwajcarskie, tak jak w powoływanej już powyżej sprawie Elmara Gundela¹³.

Mocą orzeczenia CAS, jeździec Elmar Gundel został ukarany karą czasowej dyskwalifikacji oraz karą pieniężną. Ukarany zawodnik zaskarżył orzeczenie CAS do Trybunału Federalnego Szwajcarii. W ocenie skarżącego, powiązanie CAS z MKOI powodowało, iż CAS nie mógł być uznany za bezstronny i niezależny podmiot, a zatem nie mógł działać jako sąd arbitrażowy i wydawane przez niego orzeczenia były nieważne.

W wyroku z 15 marca 1993 r. Trybunał Federalny Szwajcarii stwierdził, że CAS cechował się wystarczającą niezależnością i bezstronnością, by pełnić funkcję sądu polubownego. Jednocześnie wskazał jednak na szereg powiązań CAS z MKOI, które mogły powodować brak bezstronności CAS w sprawach z udziałem MKOI.

Orzeczenie Trybunału Federalnego Szwajcarii rozpoczęło proces całkowitego uniezależniania się CAS od MKOI, który został zakończony w połowie lat 90 XX w.

10. Możliwość wystąpienia zbiegu środków zaskarżenia od orzeczeń Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy PKOI

Teoretycznie istnieje możliwość wystąpienia zbiegu skargi o uchylenie orzeczenia Trybunału w sprawie dotyczącej zawodnika klasy krajowej, wniesionej w trybie części piątej KPC przez stronę postępowania, np. zawodnika, z odwołaniem wnoszonym do CAS przez jeden z podmiotów wskazanych w art. 13.2.3. (np. WADA).

---

¹³ Wyrok Trybunału Federalnego Szwajcarii z 15 marca 1993 r., Gundel v La Fédération Equestre Internationale, BGE 119 II 271.

Należy uznać, że taki zbieg środków zaskarżenia ma jednak charakter pozorny. Wniesienie odwołania od orzeczenia Trybunału do CAS powoduje zmianę statusu orzeczenia Trybunału – nie jest to już ostateczne orzeczenie sądu polubownego. Zgodnie zatem z art. 1205 § 2 KPC, jeżeli strony ustaliły, że postępowanie przed sądem polubownym będzie obejmowało więcej niż jedną instancję, możliwość wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego jest możliwe wyłącznie od wyroku ostatecznego.

W przypadku zaskarżenia orzeczenia Trybunału do CAS, CAS nie jest związany ustaleniami Trybunału i prowadzi sprawę od nowa. W takim układzie procesowym to orzeczenie CAS będzie ostatecznym orzeczeniem sądu polubownego w rozumieniu przepisów KPC. Siedzibą CAS jest Lozanna w Szwajcarii, a zatem ostateczny wyrok zostanie wydany poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, co, zgodnie z art. 1205 § 1 KPC, wyłącza jurysdykcję polskich sądów w takiej sprawie. Jurysdykcję uzyska natomiast odpowiedni szwajcarski sąd powszechny.

11. Nowelizacja ustawy o sporcie z 7 lipca 2016 r.

Podkreślić należy, że powyższe procedury odwoławcze zostały przedstawione zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Jak już jednak wskazano, wejście w życie nowelizacji ustawy o sporcie z 7 lipca 2016 r. spowodowało bardzo istotne zmiany. Warto zatem pokrótce przedstawić najważniejsze różnice w porównaniu do stanu sprzed nowelizacji.

Do wejścia w życie nowelizacji z 7 lipca 2016 r., Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl posiadał ustawową kompetencję do rozstrzygania sporów wynikających z wydania przez polskie związki sportowe ostatecznych decyzji dyscyplinarnych dot. dopingu.

Powyższe oznaczało, że do spraw dopingowych zastosowanie znajdowały wszystkie przepisy rozdziału 9a ustawy o sporcie, w tym

przede wszystkim prawo do wniesienia skargi kasacyjnej od orzeczenia Trybunału do Sądu Najwyższego. Skarga ta przysługiwała w przypadku rażącego naruszenia przepisów prawa lub oczywistej niesłuszności orzeczenia i wnoszona była za pośrednictwem Trybunału w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem stronie skarżącej. Do dnia dzisiejszego, Trybunał nie odnotował wpływu takiej skargi w sprawie dopingowej. Taka możliwość jednak nadal istnieje – w sprawach dopingowych wszczętych przed wejściem w życie nowelizacji ustawy o sporcie z 7 lipca 2016 r., czyli w sprawach wszczętych przed 11 sierpnia 2016 r.

Wyłączenie stosowania ustawowych przepisów dot. odpowiedzialności dyscyplinarnej w sporcie w sprawach dopingowych powoduje również wyłączenie ustawowych gwarancji oparcia postępowania dyscyplinarnego na zasadach prawa do obrony i dwuinstancyjności postępowania, jak również maksymalnej wysokości wpisu (dwukrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia).

Przepisy PPA i ŚKA w obecnym brzmieniu zapewniają prawo do obrony oraz do dwuinstancyjnego postępowania. Powstaje jednak pytanie, czy zasadna jest rezygnacja z ustawowych gwarancji zachowania tych podstawowych zasad i przyznanie KdZDwS lub WADA *de facto* dowolności w kształtowaniu procedur dyscyplinarnych dot. doping.

W chwili obecnej kompetencja Trybunału do rozpoznawania środków zaskarżenia od ostatecznych decyzji dopingowych wynika wyłącznie z art. 13.2.2 PPA.

12. Podsumowanie

Podsumowując, mocą nowelizacji ustawy o sporcie z 7 lipca 2016 r. dokonano ujednoczenia procedury polskiego postępowania antydopingowego. Przyznanie KdZDwS wyłącznej kompetencji do ustanawiania reguł dotyczących doping w sporcie doprowadziło do

ujednoczenia procedur i zapewniło nie tylko przejrzystość całego postępowania, ale również pełną zgodność z przepisami Światowego Kodeksu Antydopingowego. Pomimo istotnych wątpliwości, co do słuszności wyłączenia ustawowej kompetencji Trybunału Arbitrażowego przy PKOl w sprawach dopingowych, ogólny kierunek nowelizacji z 7 lipca 2016 r. należy uznać za słuszny.

ZBIGNIEW ĆWIAKAŁSKI, PIOTR R. GRACZYK

Challenging final disciplinary decisions in cases relating to doping in the proceedings before sport tribunals/ courts for arbitration

Abstract

In the report, the Authors analyse issues of challenging final disciplinary decisions in cases relating to doping in the proceedings before courts of arbitration for sport. In the paper, the organisation and powers of the most important bodies and institutions appointed to fight doping (in particular World Anti-Doping Agency and Commission against Doping in Sport) and to hear doping cases (Court of Arbitration for Sport with headquarters in Lausanne and Court of Arbitration for Sport at the Polish Olympic Committee) have been presented.

The Authors present detailed appeals procedure in the event of filing an appeal against the decision with the Court of Arbitration for Sport in Lausanne (regarding international-level athletes) or Court of Arbitration for Sport at the Polish Olympic Committee (regarding national-level athletes). To the above extent, the particular attention has been drawn to regulations included in the Polish Anti-doping Rules, which establish universal procedure referring to proceedings in doping cases in Polish sport

since the Amendment of the Act on sports passed on 7 July 2016 came into force. The Authors discuss situations in which request for appeal against the final decision on doping is admissible and analyse the possibility of concurrence of appeals, in particular when a party brings a claim before the State court. The disquisition is supported by examples of judicial practice of courts of arbitration for sport.

In the summary, the Authors assess the amendment of the Act on sports of 7 July 2016 comparing the current legal status with the legal status applicable before the above mentioned statutory change came into force.

ZBIGNIEW ĆWIAKALSKI, PIOTR R. GRACZYK

Anfechtbarkeit von endgültigen Disziplinaentscheidungen in Dopingsachen in Verfahren vor Sportgerichten bzw. Sportschiedsgerichten

Zusammenfassung

Die Autoren des Aufsatzes beschäftigen sich mit der Frage der Anfechtbarkeit von endgültigen Disziplinaentscheidungen in Dopingsachen in Verfahren vor Sportschiedsgerichten. In der Abhandlung wurden die Organisation und Kompetenzen der wichtigsten Organe und Institutionen, die für die Dopingbekämpfung (insbesondere Welt-Anti-Doping-Agentur und Kommission für Dopingbekämpfung im Sport) und für die Entscheidungen in Dopingstreitigkeiten (Internationaler Sportsgerichtshof mit Sitz in Lausanne und Sportschiedsgerichtshof beim Polnischen Olympischen Komitee) zuständig sind, vorgestellt.

Die Autoren des Aufsatzes beschreiben detailliert eine Berufungsprozedur, die bei der Einlegung von Rechtsmitteln beim Internationalen Sportsgerichtshof mit Sitz in Lausanne (im Falle der Wettkämpfer auf internationaler Ebene) und beim Sportschiedsgerichtshof beim Polnischen Olympischen Komitee (im Falle der Wettkämpfer auf nationaler Ebene)

gilt. In diesem Bereich wurden insbesondere die Regelungen der Polnischen Anti-Doping-Vorschriften berücksichtigt, die seit dem Inkrafttreten des Sportgesetzes vom 7. Juli 2016 eine universelle Verfahrensweise in Dopingsachen im polnischen Sport festlegen. Die Autoren behandeln Situationen, in denen die Einlegung eines Rechtsmittels gegen eine endgültige Dopingentscheidung zulässig ist, sowie analysieren die Möglichkeiten des Auftretens einer eventuellen Rechtsmittelkonkurrenz, insbesondere bei der parallelen Einlegung einer Beschwerde an das ordentliche Gericht durch die Gegenpartei. Die Ausführungen werden mit Beispielen aus der Rechtsprechung der Sportschiedsgerichte belegt.

In der Zusammenfassung beurteilen die Autoren die Novellierung des Sportgesetzes vom 7. Juli 2016, indem sie die aktuelle mit der vor dem Inkrafttreten der genannten Gesetzesänderung geltenden Rechtslage vergleichen.

ZBIGNIEW ĆWIAKALSKI, PIOTR R. GRACZYK

tyt franc

Zusammenfassung